

ŽIVOT U DOBA KRIZE

Boris Banjan, mag. cin. dipl.ing.

županijski vatrogasni zapovjednik

Dugogodišnja praksa u Javnoj profesionalnoj vatrogasnoj postrojbi Grada Osijeka je analiziranje intervencija od prethodnog dana, ili više njih ukoliko se radi o značajnim događajima, čime dolazimo do boljih praktičnih rješenja u korištenju postojeće opreme, ali i stavljanja akcenta na obuku kojom obnavljamo prethodno usvojene vještine, reorganiziramo kadrove po smjenama ili premještamo vozila i opremu u bolji i učinkovitiji raspored. Ljudima koji imaju afiniteta za napredak dajemo mogućnosti za proširenje znanja i sposobnosti, slušamo i vrlo često usvajamo njihove konstruktivne prijedloge.

Ulaganja u opremu i obuku

Tako smo kroz godine značajno unaprijedili našu učinkovitost u postupanju s opasnim tvarima na zraku i vodi te njihovom sakupljanju i zbrinjavanju na tlu. U vremenima teške ekonomske krize uspjeli smo nabaviti trideset odjela za djelomičnu i potpunu zaštitu od opasnih tvari, te opremu za terensko uzorkovanje plinova, para i aerosola u zraku uključujući gotovo cijelu ADR listu opasnih tvari, a tu je paleta od 80-ak otrovnih, reaktivnih i nagrizajućih te radioaktivnih tvari kao i cijeli niz najopasnijih eksplozivnih tvari. U suradnji s Vatrogasnom zajednicom Osječko-baranjske županije nabavili smo, i više puta koristili, branu za sprječavanje protjecanja opasnih tvari na vodi kao i kombinirani spasilačko-tehnički čamac s motorom koji smo dizajnirali i prilagodili našim potrebama, a sve sa skromnim materijalnim sredstvima. U pogledu zbrinjavanja opasnih tvari također smo napredovali. Posjedujemo različitu opremu i sredstva za skupljanje i

zbrinjavanje više vrsta opasnih tvari. Zbog visoke cijene održavanja odijela za zaštitu vatrogasaca obučili smo svoje kadrove te za njih dobili licencu

Javna profesionalna vatrogasna postrojba godišnje spasi imovinu dva puta veće vrijednosti nego što se u nju uloži, računajući sve izvore prihoda

za održavanje i na taj način postigli kvalitetniju skrb uz značajno manje troškove. Sami servisiramo opremu za zaštitu organa za disanje (osim velikih servisa) te i na tom planu postizemo značajne uštede. Za potrebe osiguranja dovoljne količine zraka za disanje na intervencijama dizajnirali smo i izradili pokretnu banku zraka. Na taj način, svojom kreativnošću, dobili smo potrebne rezerve zraka uz najmanje moguće troškove održavanja i servisiranja. Imamo vlastite kadrove za edukaciju radnika za rad na sigurn način, a isti stručnjak vodi brigu o

sigurnosti vatrogasaca prilikom korištenja opasnih alata i uređaja na intervencijama te provodi praktičnu obuku vatrogasaca u korištenju dijagnostičkih uređaja i opreme te sigurnosnim tehnikama prilikom rada na visini i u dubini. Stručnim praćenjem sigurnosti naših ljudi smanjili smo broj teških ozljeda na radu čemu svakako pridonosi i stalna edukacija o opasnostima i štetnostima prilikom rada na intervencijama. Najveći broj izostanaka s posla događa se zbog sportskih ozljeda jer tjelovježbu provodimo svakodnevno.

Značajno smo se unaprijedili i osposobili i u spasilačkim tehnikama kod prometnih nesreća te nesreća kod urušavanja objekata kao i na planu sanacije objekata poslije oluje. Za tu smo svrhu različitim donacijama uspjeli napraviti veliki strukovni iskorak, a dio najboljih kadrova osposobiti po međunarodnim programima spasilačke obuke. Zahvaljujući kreativnosti i velikoj ljubavi za taj dio spasilačke

djelatnosti, opremi i ljudima za spašavanje iz ruševina, pridružili i smo i potražnog psa s vodičem.

Imamo, također, ronilačku opremu te opremu za spašavanje s visine i iz dubine. Imamo i specijalno osposobljene vatrogasce za intervencije u kojima se koristi ova oprema. Neki naši eksperti sudjelovali su u velikim spasilačkim akcijama, kao npr. 2006. godine na sanaciji tijela vodozaštitnog nasipa prilikom obrane od poplave Baranje. Popuštanje tijela nasipa prozročilo bi poplavu trećine površine Baranje te potopilo devet naselja. Naši vatrogasci bili su značajna tehnička potpora kod zaštite stanovništva, stoke, naselja te poljoprivrednih površina u obrani od poplava 2002., 2006., 2010., 2012., 2013. – tri puta, a 2014. dva puta u našoj županiji, a u svibnju i lipnju u županjskoj Posavini.

Za potrebe gašenja požara nabavili smo najmoderniju tehniku za rano otkrivanje jako zagrijanih instalacija te dijelova objekata kao i sofisticiranu tehniku, sredstva i alate za gašenje požara. Preko Programa Vlade Republike Hrvatske uspjeli smo se opremiti s devet specijalnih vatrogasnih vozila s mogućnošću gašenja i najtežih industrijskih požara te požara velikih objekata. Također, posjedujemo tehniku kojom možemo dohvatiti i najviše objekte u gradu te spasiti ugrožene ljude i imovinu. Ovim Programom uštedjeli smo Gradu Osijeku 20 milijuna kuna, a pri tom napravili revolucionarni iskorak u učinkovitosti vatrogasaca.

U vremenima teške krize napredovali smo i u području spašavanja ljudi i životinja iz zaleđenih vodenih površina. Poučeni lošim prethodnim iskustvom, razvili smo tehnike spašavanja te dijelom nabavili, a dijelom napravili potrebnu opremu i alate za spašavanje. Značajno smo napredovali i na području otklanjanja opasnosti kod pojave opasnih životinja poput insekata i zmija, a više nije rijetkost niti spašavanje sokolova, jastrebova, sova, šišmiša i drugih letećih predatora. Zimi uklanjamo opasnost od pada leda s krovova te pružamo pomoć građanima u svim nezgodnim i opasnim situacijama. Građani nam se vrlo često obraćaju i kod potrebe otvaranja stanova, izbjavljanja iz liftova te u drugim čudnim situacijama kad je potrebno skinuti mačku s kro-

va, ukloniti lasice s tavana, dohvatiti ključeve iz šahta, skinuti prsten s natečenog prsta i sl. Inače, moto naše postrojbe je pružanje pomoći građanima u svim situacijama u kojima tu pomoć ne mogu dobiti od nekog drugog (misli se na civilne nesreće). Zbog potrebe što bolje komunikacije s građanima, ali i vatrogascima na terenu, unaprijedili smo i reorganizirali operativno-komunikacijski centar koji predstavlja značajnu stručno tehničku potporu u svim intervencijama. Ovih dana bavimo se i unaprijeđivanjem prijenosa signala u radio prometu te tom prilikom koristimo stručnost i znanje ljudi iz vlastite organizacije.

Na svim poljima našeg poziva imamo značajne iskorake uz najmanja moguća ulaganja. Naša vatrogasna postrojba uspjela je ugasiti neke od najvećih požara koji su se dogodili od postanka naše države do danas, a po tome nas je i struka prepoznala. Tome je sigurno pridonijela stručnost i motivacija naših ljudi, ali i pravilna dimenzioniranost postrojbe te uporno i dosljedno opremanje i organizacija postrojbe sukladno Procjeni ugroženosti od požara za grad Osijek u izradi koje i mi sudjelujemo.

Financijski problemi

No, od nedavno, jutarnjim analizama dodali smo još jednu. Analiziramo stanje računa naše postrojbe. Već nekoliko godina (od 2010. godine) *plivamo* unutar dozvoljenog tekućeg minusa (danas je on blizu 900.000,00 kn) i po tome smo presedan u vatrogastvu Republike Hrvatske. Unatoč činjenici da smo, gledajući s dna tablice, šesta vatrogasna postrojba prema broju vatrogasaca na 1000 stanovnika, da naši vatrogasci drže neslavno 42. mjesto po prosjeku osobnih dohodaka od 65 javnih vatrogasnih postrojbi u RH te žalosnoj činjenici da smo iz gradskog proračuna od 10 promatranih gradova (Zagreb, Split, Šibenik, Zadar, Rijeka, Varaždin, Karlovac i dr.) na zadnjem mjestu prema postotku izdvajanja (dok navedeni gradovi izdvajaju od 1-1,5 % grad Osijek izdvaja 0,5 %) od nas se zahtijevaju uštede od više 12 % ukupnih proračunskih sredstava (bez obzira na izvore prihoda). Tolike uštede ne možemo postići, jer bismo morali dirati plaće radnicima. Važno je spomenuti da su plaće radnika smanjene 2012. godine za 12 % što je rezultiralo burnim negodovanjem

radnika zbog činjenice da bismo tada vjerojatno bili jedini grad u RH koji je svojim vatrogascima smanjio plaću, a u Gradu Osijeku jedina javna ustanova ili poduzeće koje je to učinilo (Grad Osijek financira našu postrojbu sa 12 do 14 % ukupnih sredstava financiranja postrojbe). Sve je završilo na sudu i gubitkom spora s radnicima te porastu duga na ukupnih 2.400.000,00 kn.

Dakle, radnici se za sada uspješno opiru smanjenju plaća, a još gora varijanta je smanjenje broja radnika. To je loše zbog sljedećih razloga:

1. Javna profesionalna vatrogasna postrojba godišnje spasi imovine dva puta veće vrijednosti nego što se u nju uloži računajući sve izvore prihoda (ove godine spasili smo tvrtku Drava Internacional čiji je godišnji prihod 350.000.000,00 kn što je dovoljno za 28 godina financiranja naše postrojbe. Osim toga, spasili smo i mnoga od 450 radnih mjesta).
2. Smanjivanjem broja zaposlenih vatrogasaca smanjila bi se i pomoć iz Državnog proračuna, a to znači i slabiju opću potrošnju te punjenje gradskog proračuna.
3. Naša vatrogasna postrojba organizirana je prema međunarodnim standardima s dva gasna vlaka (za gradove ove veličine računa se da mogu u tri sata imati istovremeno dva do tri požara). Ovaj standard sigurnosti jamči izlazak dva jednako opremljena, osposobljena i organizirana gasna vlaka od 0-24 sata cijele godine.

Dva su pravca u kojima politika može početi rješavati nagomilane financijske probleme:

1. Prihvatiti sanaciju računa vatrogasne postrojbe i održati njenu učinkovitost i razvoj.
2. Učiniti reorganizaciju uprave postrojbe te krenuti u radikalna rješenja poput smanjenja osobnih dohodaka te smanjenja broja zaposlenih.

Kako se već dugo ne vidi kraj ovoj krizi, a blokada računa nam se dogodila već drugi put zbog nagomilanih dugova, bojim se da je politika već izabrala rješenje.